

ЧЕТВРТО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ДИМОВИЋ И ДРУГИ против СРБИЈЕ
(Представка број 40238/16)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР
19. новембар 2024. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

у предмету Димовић и други против Србије,

Европски суд за људска права (Четврто одељење), на заседању Одбора у саставу:

Tim Eicke, председник,

Ana Maria Guerra Martins,

Mateja Đurović, судије,

и Simeon Petrovski, заменик секретара Одељења,

Имајући у виду:

представку (број 40238/16) против Републике Србије коју је 21. јуна 2016. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”), Суду поднело четворо држављана Србије (у даљем тексту: „подносиоци”), чији су релевантни подаци наведени у табели у прилогу и које је заступао г. В. Јухас Ђурић, адвокат из Суботице;

одлуку да се о представи обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада”), коју је заступала њена заступница, гђа Зорана Јадријевић Младар;

Запажања страна у спору;

Након већања на затвореној седници одржаној 22. октобра 2024. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

1. Подносиоци су се притуживали на основу члана 6. став 1. Конвенције услед немогућности да коментаришу писано мишљење вишег јавног тужиоца¹ поднето као одговор на жалбене наводе одбране у поступку пред Апелационим судом.

2. Након осуде подносилаца за покушај тешке крађе (изречена казна затвора), и подносиоци и Основно јавно тужилаштво у Суботици су изјавили жалбе на пресуду првостепеног суда. Жалбе странака су прослеђене Апелационом суду у Новом Саду. Више јавно тужилаштво² је такође доставило писано мишљење у којем тражи да се жалба поднета од стране подносилаца одбије, да се уважи жалба Основног јавног тужилаштва у Суботици и да се изрекну строжије казне затвора. Апелациони суд није доставио подносиоцима копију писаног мишљења вишег јавног тужиоца³. Апелациони суд је правоснажном пресудом потврдио осуђујућу пресуду изречену подносиоцима и смањио затворске казне свим подносиоцима. Подносиоци су сазнали за одговор вишег јавног тужиоца⁴ на њихову жалбу након што им је уручена пресуда Апелационог суда.

3. Уставни суд је 26. новембра 2015. године одбацио жалбу подносилаца која се односила на непрослеђивање мишљења вишег јавног тужиоца⁵ као очигледно неосновану, напомињући да Законик о кривичном поступку не захтева од другостепених судова да оптуженима доставе примерак мишљења тужиоца као одговору на њихову жалбу.

ОЦЕНА СУДА

4. Влада је уложила приговор на допуштеност представке на основу тога што подносиоци нису претрпели било какву значајнију штету као резултат непрослеђивања мишљења вишег јавног

1 Апелационог јавног тужиоца, прим. прев.

2 Апелационо јавно тужилаштво, прим. прев.

3 Апелационог јавног тужиоца, прим. прев.

4 Апелационог јавног тужиоца, прим. прев.

5 Апелационог јавног тужиоца, прим. прев.

тужиоца⁶. Као разлог је навела то што предметно мишљење није садржало било каква чињенична и правна питања на којима би се заснивала оспорена пресуда Апелационог суда.

5. Суд сматра да би питање да ли су подносиоци претрпели „значајну штету” у смислу члана 35. став 3(б) Конвенције требало спојити са меритумом, будући да је уско повезано са суштином притужбе подносилаца да је у њиховом случају нарушено начело контрадикторности.

6. Суд констатује да представка подносилаца није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције нити недопуштена по било ком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

7. У складу са добро установљеном праксом Суда, право на контрадикторно суђење у кривичном предмету значи да се и тужилаштву и одбрани мора дати могућност да сазнају и да дају коментаре на запажања која је поднела и доказе које је навела друга страна (видети *Murtazaliyeva против Русије* [ВВ], број 36658/05, став 91, од 18. децембра 2018. године, и *Zahirović против Хрватске*, број 58590/11, став 42, од 25. априла 2013. године).

8. Мора се направити разлика између предметног случаја и случаја *Holub против Чешке Републике* ((одл.) број 24880/05, од 14. децембра 2010. године), на који се позива Влада, с обзиром да се ради о кривичном поступку у којем су подносиоци оглашени кривима и осуђени на казну затвора. Штавише, иако се Апелациони суд у својој одлуци није експлицитно позвао на мишљење тужиоца, оно је ипак представљало став тужиоца у погледу жалбе подносилаца, те је стога очигледно имало за циљ да утиче на одлуку Апелационог суда позивањем да се жалба подносилаца одбије. Подносиоци су очигледно имали интерес да добију копију писаног мишљења тужилаштва и, уколико је потребно, да дају коментаре на то мишљење (видети *Hudáková и др. против Словачке*, број 23083/05, ст. 28–29, од 27. априла 2010. године). Имајући у виду шта је био улог за подносиоце, Суд не мора да утврђује да ли је услед пропуста да се саопшти мишљење вишег јавног тужиоца⁷ дошло до било каквих предрасуда у погледу подносилаца; постојање повреде је замисливо чак и у одсуству предрасуда (видети пресуду *Zahirović*, цитирану горе, став 43.). Као што је већ неколико пута наглашено, на подносиоцу је да процени да ли документ захтева пружање коментара са његове стране. Одсуство изричите одредбе у домаћем праву којом се захтева да се одбрани мора пружити могућност да одговори на поднеске тужиоца у жалбеном поступку (видети став 3. горе) не може оправдати пропуст Апелационог суда да пружи подносиоцима прилику да се упознају са писаним коментаром вишег јавног тужиоца⁸ пре него што донесе одлуку (видети *Vajić против Северне Македоније*, број 2833/13, ст. 57–59, од 10. јуна 2021. године).

9. Сходно томе, спроведена процедура није омогућила подносиоцима да прописно учествују у поступку пред Апелационим судом, те их је тиме лишила правичне расправе у смислу члана 6. став 1. Конвенције.

10. Суд стога одбацује приговор Владе на допуштеност представке који је претходно спојен са меритумом (видети став 5 горе), и закључује да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

11. Подносиоци су тражили износ од по 4,000 евра (EUR) сваком на име нематеријалне штете. Они су такође тражили заједно и износ од EUR 3,838 на име трошкова и издатака насталих пред домаћим судовима, као и износ од EUR 2,878 на име трошкова и издатака насталих пред Судом.

12. Влада је оспорила потраживања подносилаца као неоснована и непоткрепљена.

13. Имајући у виду све околности предметног случаја, Суд прихвата да су подносиоци претрпели нематеријалну штету која се не може надокнадити само утврђивањем повреде. Процењујући на правичној основи, Суд досуђује подносиоцима износ од по EUR

6 Апелационог јавног тужиоца, прим. прев.

7 Апелационог јавног тужиоца, прим. прев.

8 Апелационог јавног тужиоца, прим. прев.

900 сваком подносиоцу на име нематеријалне штете, као и било који порез који се може наплатити подносиоцима на тај износ.

14. У недостатку било каквих пратећих докумената који показују да су подносиоци платили или су били у законској обавези да плате тражене трошкове, Суд не налази основу на којој би прихватио да су трошкови и издаци које су подносиоци захтевали заиста и настали. Из тога следи да се ово потраживање мора одбити (видети *Merabishvili против Грузије* [BB], број 72508/13, ст. 370-73, од 28. новембра 2017. године).

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. Придржује меритуму приговор Владе у вези са наводним изостанком „значајније штете” и одбацује га;

2. Проглашава представку допуштеном;

3. Утврђује да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;

4. Утврђује

(а) да Тужена држава треба да подносиоцима исплати, у року од три месеца, износ од по EUR 900 (девет стотина евра) сваком подносиоцу, заједно са било каквим порезом који се може наплатити, на име накнаде за претрпљену нематеријалну штету, који ће бити конвертован у валуту Тужене државе по стопи која се примењује на дан исплате;

(б) да, по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба исплатити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

5. Одбацује преостали део захтева подносилаца за правичним задовољењем.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми 19. новембра 2024. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Simeon Petrovski

заменик секретара Одељења

Tim Eicke

председник

ПРИЛОГ

Списак подносилаца представке:

Број	Име подносиоца представке	Година рођења	Држављанство
1.	Ерика ДИМОВИЋ	1975. година	српско
2.	Рожа ДИМОВИЋ	1971. година	српско
3.	Магдалена КОЛОМΠΑР	1987. година	српско
4.	Ђенђи КОВАЧ	1983. година	српско